

OVLAŠTENI POŠILJATELJ

Status ovlaštenog pošiljatelja propisan je člancima 330. do 336. te člancima 341. do 348. Uredbe za provedbu Carinskog zakona („Narodne novine“, br. 161/03, 69/06, 5/07, 70/08 i 76/09) (u daljnjem tekstu: Uredba).

Kako propisuje odredba članka 341. Uredbe „*Carinska uprava – Središnji ured može osobi koja ispunjava propisane uvjete i koja namjerava robu prevoziti u postupku provoza dopustiti da to učini bez podnošenja robe otpremnoj carinarnici i podnošenja deklaracije za postupak provoza za tu robu*“.

Sukladno tome, ovlaštenu pošiljatelj je osoba koja ne podnosi robu niti carinsku deklaraciju carinskoj službi na početku provoznog postupka, odnosno sam započinje taj postupak.

Uvjeti izdavanja odobrenja za status ovlaštenog pošiljatelja propisani su člankom 331. i člankom 341. stavkom 2. Uredbe, odnosno sljedeći uvjeti:

- podnositelja zahtjeva mora imati sjedište u Republici Hrvatskoj,
- mora redovito koristiti provozne postupke za koje Središnji ured Carinske uprave raspolaže saznanjima da mogu ispuniti obveze utvrđene odobrenjem,
- da podnositelj zahtjeva nije teže kršio ili ponavljao kršenje odredbi iz carinskog ili poreznog zakonodavstva,
- da carinska služba može lako i učinkovito nadzirati postupak i provoditi kontrole, a posebno kontrole i ostale administrativne mjere nisu u nesrazmjeru sa zahtjevima podnositelja,
- podnositelj zahtjeva vodi evidenciju koja omogućava provedbu učinkovitoga nadzora, te
- podnositelj zahtjeva mora imati ovlaštenje za uporabu zajedničkog jamstva ili oslobođenje od polaganja jamstva za provozni postupak.

Uvjeti za stjecanje ovog statusa

Jedan od uvjeta za stjecanje ovog statusa je da ovlaštenu pošiljatelj odredi osobe koje će biti odgovorne za pravilnu provedbu pojednostavnjenog postupka, a koje s obzirom na specifičnosti postupka moraju imati položen ispit za ovlaštenog carinskog zastupnika.

Međutim, u slučaju kada izvoznik nema osobu koja ispunjava navedeni uvjet, može koristiti usluge međunarodnog otpremnika koji će u tom slučaju za njega obavljati poslove zastupanja. Pri tome, neovisno o toj činjenici, izvoznik mora imati zaposlenu osobu koja će biti odgovorna za pravilno izvođenje pojednostavnjenog postupka. Kako bi se osigurala osnova potrebnog poznavanja carinskog postupanja, te osobe koje su kod izvoznika određene za provedbu postupka, moraju prije izdavanja odobrenja proći provjeru znanja o poznavanju provođenja pojednostavnjenog postupka. Provjeru znanja vrši Središnji ured Carinske uprave prije izdavanja odobrenja i to ovisno o postupcima koji se obavljaju prilikom izvoza robe te vrstama robe koju namjerava izvoziti ovlaštenu pošiljatelj. U izdanom odobrenju pored tih osoba, kao odgovorne za provedbu postupka, navodi se i međunarodni otpremnik. Međutim, potrebno je napomenuti da u slučaju kada ovlaštenu pošiljatelj koristi usluge međunarodnog otpremnika, za sve nepravilnosti i propuste koji bi mogli nastati u provođenju pojednostavnjenog postupka odgovara ovlaštenu pošiljatelj odnosno njegov zaposlenik koji je u odobrenju naveden kao osoba odgovorna za pravilnu provedbu pojednostavnjenja. Kod ovog statusa, usluge međunarodnog otpremnika se u pravilu koriste samo za popunjavanje i podnošenje dopunske carinske deklaracije.

O svakoj promjeni osoba odgovornih za pravilno izvođenje postupka, ovlaštenu pošiljatelj je dužan obavijestiti Carinsku upravu, što uključuje je i promjenu međunarodnog otpremnika ako je isti naveden u odobrenju.

Osiguranje robe u pojednostavnjenom postupku

Izmjenama i dopunama Uredbe za provedbu carinskog zakona („Narodne novine“, br. 5/07), propisan je dodatni uvjet za stjecanje ovog statusa, koji do tada nije postojao, a to je da ovlaštenu pošiljatelj može postati ona osoba koja je ovlaštena za uporabu zajedničkog jamstva u proвозnom postupku ili je oslobođena od polaganja jamstva, sukladno odredbi članka 341. Uredbe.

Međutim, kako u izvoznom postupku u pravilu ne nastaje carinski dug, taj uvjet se primjenjuje samo u slučajevima kada je za odnosnu robu propisana izvozna carina ili kada se izvozi roba sa nekog od carinskog postupka za koji bi mogao nastati carinski duga ako roba ne bude izvezena. To su postupci izvoza robe sa postupka carinskog skladištenja, unutarnje proizvodnje ili postupka privremenog uvoza.

Ako se radi o postupcima za koje je potrebno osigurati carinski dug, kako je gore navedeno, ovlaštenu pošiljatelj mora podnijeti zahtjev za odobravanje uporabe zajedničkog jamstva ili oslobođenja od polaganja jamstva u proвозnom postupku, čije odobravanje je preduvjet za stjecanje ovog statusa. Uvjeti i način odobravanja uporabe zajedničkog jamstva ili oslobođenja od polaganja jamstva propisani su odredbama članaka 330. do 337.e Uredbe.

Izdavanje odobrenja za status ovlaštenog pošiljatelja

Odobrenje za stjecanje statusa ovlaštenog pošiljatelja izdaje Središnji ured Carinske uprave, na temelju mišljenja nadležne carinarnice odnosno više njih ako se radi o otpremi robe sa područja više carinarnica. Prije davanja mišljenja, carinarnica utvrđuje da li knjigovodstvo podnositelja zahtjeva omogućuje učinkovitu kontrolu, da li se radi o redovitim pošiljkama za izvoz, da li je podnositelj zahtjeva teže kršio carinske propise, te da li ima potrebne kadrovske i tehničke uvjete za obavljanje pojednostavnjenog postupka.

Prilikom izdavanja odobrenja izvozniku se daju i vlastiti pečat za ovjeru carinske deklaracije temeljem koje se pošiljka šalje, te vlastita kliješta za stavljanja plombi na prijevozno sredstvo. Pri tome, izvoznik može posjedovati i više takvih pečata i kliješta ovisno o tome da li se roba otprema sa više prostora ili ako se otprema sa jednog prostora da li postoji potreba za izdavanje više pečata i kliješta. Broj kliješta i pečata određuje sam izvoznik, odnosno prilikom podnošenja zahtjeva mora obrazložiti navedeni broj.

Nadležna carinarnica bi trebala sa podnositeljem zahtjeva dogovoriti način na koji će se provoditi pojednostavnjeni postupak, odnosno kako će ovlaštenu pošiljatelj obavještavati nadležnu carinsku ispostavu – broj faksa na koji će slati obavijest o otpremi robe, rok za podnošenje dopunske deklaracije, te ostale potrebne podatke za pravilnu provedbu postupka.

Carinarnica nakon provjeravanja uvjeta zahtjev za stjecanje statusa ovlaštenog pošiljatelja zajedno sa svojim mišljenjem podnosi Carinskoj upravi Središnjem uredu.

Središnji ured Carinske uprave će nakon dobivanja zahtjeva i mišljenja nadležne carinarnice ponovo provjeriti propisane uvjete, te ukoliko podnositelj zahtjeva ispunjava iste donijeti odobrenje za status ovlaštenog pošiljatelja. Prilikom izdavanja odobrenja ovlaštenom pošiljatelju se odobrava i dodjeljuje vlastiti pečat za ovjeru deklaracije te vlastita kliješta.

Nakon izdavanja odobrenja te uručivanja kliješta i pečata, ovlaštenu pošiljatelj može početi koristiti pojednostavnjeni postupak izvoza robe, koji se provodi na sljedeći način.

Pojednostavnjeno deklariranje na temelju knjigovodstvenih zapisa

Pored statusa ovlaštenog pošiljatelja, izvozniku, ukoliko ispunjava propisanim uvjetima, može se odobriti i pojednostavnjeno deklariranje na temelju knjigovodstvenih zapisa, sukladno članku 88. stavku 1. točki c) Carinskog zakona.

Knjigovodstveni zapis je vlastita evidencija ovlaštenog pošiljatelja, koju je dužan voditi ovlaštenu pošiljatelj, a koja predstavlja pojednostavnjenu deklaraciju za izvoz ili ponovni izvoz robe. Stoga, isti mora sadržavati podatke koji su potrebni, a na temelju kojih će se i ispostavljati dopunska zbirna carinska deklaracija. Sukladno tome, knjigovodstveni zapis ovlaštenog pošiljatelja - izvoznika mora sadržavati sljedeće podatke:

- broj odobrenja Carinske uprave Središnjeg ureda za stjecanje statusa ovlaštenog pošiljatelja,
- redni broj knjigovodstvenog zapisa, te vrijeme (datum i sat) sastavljanja istog,
- određenu carinsku ispostavu na kojoj će roba istupiti iz carinskog područja, broj i datum istupa (koji se upisuje naknadno),
- zahtijevani carinski postupak odnosno da li se radi o konačnom izvozu ili ponovnom izvozu,
- prethodni carinski postupak,
- zemlju odredišta,
- naziv kupca,
- trgovački naziv robe i tarifnu oznaku iz Carinske tarife,
- fakturnu vrijednost robe,
- broj i vrstu koleta,
- bruto i neto težinu ili zapreminu,
- naziv prijevoznika, te
- broj i datum dopunske deklaracije, koji se također upisuje naknadno kada ista bude podnesena.

Ovlaštenu pošiljatelj može voditi knjigovodstvene zapise ručno ili putem računala, što ovisi o njegovim potrebama i mogućnostima. Za carinsku službu je bitno da isti imaju propisane podatke koji su potrebni za učinkovitu kontrolu provođenja postupka.

Slanje podataka putem interneta

Jedna od novina, koju je Carinska uprava uvela radi dodatnog pojednostavnjenja i ubrzavanja samog pojednostavnjenog postupka, je da se ovlaštenom pošiljatelju omogućava da podatke o pojednostavnjenoj deklaraciji – knjigovodstveno zapisu, podnosi putem interneta. Pri tome, ovlaštenu pošiljatelj koristi odgovarajuću šifru carinske ispostave, kako bi bile prepoznatljive pojednostavnjene deklaracije podnesene internetom.

U tom slučaju, carinski djelatnik na graničnom prijelazu ne mora dodatno upisivati podatke iz primjerka izvozne carinske deklaracije u informatički sustav, čime se ubrzava sam postupak puštanja robe u izvoz na samom graničnom prijelazu.

Slanje podataka putem interneta nije obveza ali je u interesu ovlaštenog pošiljatelja.

Ovlaštenu pošiljatelj i ovlaštenu izvoznik

Podrijetlo robe dokazuje se potvrdom o prometu robe EUR.1 ili izjavom na računu. Izjavu na računu može dati bilo koji izvoznik čija vrijednost pošiljke ne prelazi 6.000 eura ili izvoznik koji je dobio odobrenje Carinske uprave Središnjeg ureda da može davati izjavu na

računu neovisno o vrijednosti pošiljke. Osoba koja ima takvo odobrenje naziva se **ovlašteni izvoznik**.

Međutim, s obzirom da potvrdu o prometu robe EUR.1 može ovjeriti samo carinska služba a ne i ovlašteni pošiljatelj, u slučaju kada vrijednost pošiljke prelazi 6.000 eura, roba se radi dobijanja potvrde o prometu robe EUR.1 mora podnijeti carinskoj službi. Kako se to ne bi dogodilo odnosno kako bi ovlašteni pošiljatelj mogao koristiti pogodnosti pojednostavnjenog postupka koji omogućuje da se roba ne podnosi otpremnoj carinarnici, isti mora podnijeti i zahtjev za ovlaštenog izvoznika (odobrenje za davanje izjave o podrijetlu robe na računu bez obzira na vrijednost iste).

Dakle, u tom slučaju radi se o dva odobrenja koje dobiva izvoznik, jedan za pojednostavnjenje provoznog postupka i deklariranja na temelju knjigovodstvenih zapisa – status ovlaštenog pošiljatelja i drugi – odobrenje za davanje izjave na računu kao dokaz o podrijetlu robe – status ovlaštenog izvoznika.

Zahtjev za status ovlaštenog izvoznika se također podnosi carinarnici mjesno nadležnoj prema sjedištu izvoznika. Uvjet za stjecanje ovog status je da izvoznik poznaje ugovor o slobodnoj trgovini i pravila o podrijetlu robe i to u okviru robe koju će izvoziti.

Bez oba odobrenja, izvoznik – pošiljatelj robe neće moći koristiti pojednostavnjenje postupka na najbolji mogući način jer će u protivnome sa pošiljkom ipak morati doći na carinsku ispostavu radi potvrđivanja potvrde o prometu robe EUR.1.